

TARTU LINNAVOLIKOGU

MÄÄRUS

Tartu

24.11.2022 nr LVK-M-0044

Tartu linna 2023. aasta eelarve

Määrus kehtestatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõike 1 punktide 1 ja 8, kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 23 lõike 2 ning Tartu Linnavolikogu 11. juuni 2020. a. määruse nr 96 „Tartu linna eelarve koostamise, täitmise ja finantsjuhtimise kord“ § 37 punktide 1, 2 ja 3 alusel.

§ 1. Tartu linna 2022. aasta eelarve

Tartu linna 2023. aasta eelarve kogumaht on **273 793 709** eurot, eelarve võetakse vastu vastavalt lisadele 1-6.

§ 2. Kohustuste võtmise lubamine

(1) Linnavalitsusel lubatakse võtta laenu või emiteerida võlakirju kokku kuni 52 000 000 euro ulatuses.

(2) Linnavalitsusel lubatakse võtta lühiajalist arvelduslaenu 2023. aasta jooksvate kulude katteks kuni 5 000 000 euro ulatuses.

(3) Linnavalitsusel lubatakse võtta laenu välisabi vahenditega rahastatavate projektide sildfinantseerimiseks kuni 3 000 000 euro ulatuses.

§ 3. Muud eelarve vastuvõtmisega samaaegselt tehtavad otsused

Välisabi vahenditega rahastatavate projektide sildfinantseerimise suurimaks lubatud mahuks määratakse 6 000 000 eurot.

§ 4. Reservfond

Reservfondi suuruseks määratakse 750 000 eurot.

§ 5. Kulude eelarve vahendites ümberpaigutuste tegemine

Linnavalitsusel lubatakse eelarve mahtu muutmata teha ümberpaigutusi investeerimisobjektide ja tegevusalade (sh tegevusvaldkondade) vahel.

§ 6. Kaasava eelarve osa suurus

Kaasava eelarve osa suurus 2024. aasta eelarve koostamisel on 200 000 eurot ja ühe kaasava eelarve objekti maksumuse ülemmäär on 100 000 eurot.

§ 7. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. jaanuaril 2023. a.

Esimees

Esitab: **linnavalitsus, 24.11.2022 istungi protokoll nr 93**

Ettekandja: **Priit Humal**

Õiend

Tartu Linnavolikogu Määruse "Tartu linna 2023. aasta eelarve" juurde

Tartu linna 2023. aasta eelarves kavandatud tegevusega liigutakse edasi Tartu linna arengustrateegiast "Tartu 2023" tuleneva visiooni ning arengukavas 2018-2026 sätestatud eesmärkide poole, mis hoiavad silme ees sihti - parandada linlaste elukvaliteeti ning muuta Tartu atraktiivsemaks nii investoritele kui ka linna külalistele. Sama strateegilised eesmärgid on seatud ka Eesti Reformierakonna, Isamaa Erakonna ja Sotsiaaldemokraatliku Erakonna koalitsioonilepingus Tartu linna juhtimiseks aastatel 2021-2025:

- Tartu eesmärk on olla tegusate, ettevõtlike, loovate ja õnnelike inimeste linn;
- Tartu on hooliv, salliv ja rahvusvaheliselt avatud ülikoolilinn;
- linna teenuste arendamisel arvestatakse kõikide inimestega, sõltumata nende vanusest, soost, päritolust, lisavajadustest, usulisest tõekspidamisest või orientatsioonist;
- Tartu on üleriigilise tähtsusega ja rahvusvahelise mõjuulatusega keskus, mis rakendab Tartu Ülikoolis ja teistes kõrgkoolides ning teadus- ja kultuuriasutustes loodavat intellektuaalset potentsiaali;
- Tartu on eestlust hoidev, turvaline, euroopalik ning ainulaadse kultuuripärandiga väärikas linn. Tartu arvestab kliimamuutuste mõjuga ja hoiab elurikkust.

•

2023. aasta eelarve põhieesmärgid on alljärgnevad:

- **Hea hariduse kättesaadavuse tagamine.** Eesmärk on arengukavas toodud väljakutsetest tulenevalt olemasolevate lasteaedade ja koolihoonete ning nende mängu- ja spordiväljakute ning staadionite ajakohustamine eesmärgiga tagada turvalise füüsilise ja vaimse õppekeskkonna loomine õppeasutustes. Jätkatakse koolide ja lasteaedade rekonstrueerimise kava elluviimist (Pärli kooli ehitus, Karlova kooli ja Helliku lasteaia renoveerimine, mitme lasteaia rühmaruumide remont ja territooriumi korrastamine, Miina Härma gümnaasiumi lisahoone soetamine ja remont), nüüdisaegse õpikäsitluse juurutamist, õppijaid toetava tugisüsteemi arendamist, õppijate arengu mitmekesistamist. Õpetaja töö väärtustamiseks tõuseb õpetajate palgafond 24%.
- **Kultuuri ja spordi väärtustamine.** Tartu valiti 2024. aasta Euroopa kultuuripealinnaks ning linnavalitsus töötab selle heaks, et Tartust saaks aastal 2024 kõige nähtavama ja põnevama programmiga Euroopa kultuuripealinn. Jätkuvad ettevalmistused südalinna kultuurikeskuse rajamiseks.
- **Tartu kui hooliva linna eesmärkide täitmine.** Eesmärk on tagada igale tartlastele tema vajadusest lähtuvad kvaliteetsed sotsiaal- ja tervishoiuteenused, edendada Tartu tervishoiu ja sotsiaalhoolekande arenduskeskuseks ka väljaspool linna piire, kujundada tervist väärtustav eluhoiak, ennetada sotsiaalprobleeme, tagada abivajajatele nende elukvaliteeti parandavate teenuste kättesaadavus ning soodustada kodanikualgatust.
- **Elukeskkonna parandamine.** Jalg- ja jalgrattateede rajamine (nt kesklinnas jalgrattateede põhivõrgu rajamisega alustamine), teedevõrgu arendamine (nt Põhja puiestee ja Muuseumi tee ehitus) ja korrashoiu tagamine, keskkonnasäästlik ja mugav ühistransport, haljasalade ja parkide väärtustamine ja arendamine (nt Kaarsilla ja Rahu silla vahelise kaldapealse trepistiku rajamine). Kliimaneutraalsuse (vt järgmine punkt) üks eesmärkidest on edendada õiglast üleminekut, et parandada inimeste tervist ja heaolu ning saavutada üleminekul mitmesugust lisa kasu, nagu parem õhukvaliteet, töökohtade loomine ja tervislikum eluviis.
- **Kliimamuutuste leevendamine.** Linnad katavad umbes 3% kogu maismaast, kuid toodavad üle 70% kasvuhoonegaaside heitest. Seepärast peavad linnad ja nende kodanikud otsima lahendusi praegusele kliimakriisile. Tartu valiti ainsa Eesti linnana Euroopa Komisjoni missiooni "100 kliimaneutraalset ja arukat linna aastaks 2030" ning jätkab liikumist kliimaneutraalsuse poole. Olulised märksõnad on keskkonnahoidlik liikuvus, energiatõhusus, roheline linnaplaneerimine ja keskkonnahoidlik linnakeskkond, tartlaste keskkonnateadlikkuse suurendamine, Tartu kui ainult

rohelist elektrit tarbiv linn. Keskkonnasäästlikud lahendused võimaldavad kulude kokkuhoidu, nt tänavavalgustuse seniste lampide asendamine LED-lampidega aitab säästa olulist osa elektrienergiast.

- **Elurikkuse suurendamine.** Rohealad ja puudega kaetus on linnade roheline taristu tähtsad elemendid, mis toovad inimestele kasu nii ökoloogilises, sotsiaalses kui ka majanduslikus mõttes. Alustatakse haljastuse kava koostamist, mille lõppeesmärk on omavahel ühendusteedega seotud linna rohealade võrgustik, mida hooldatakse kohalike liikide vajadusi arvesse võttes ning eraaiad, mille omanikud on teadlikud ja rakendavad kohalikke liike soosivaid praktikaid.

- **Teadmispõhise ettevõtluse arendamine.** Jätkatakse koostööd ettevõtjate ja Tartu kõrgkoolidega, toetatakse inkubatsioonitegevusi, rohekiirendit ja tööstusettevõtete digitaliseerimist.

2023. aasta eelarve maht on **273,8 miljonit** eurot, mis on 11,6% suurem kui 2022. aasta täpsustatud eelarve 245,3 miljonit eurot. Eelarve mahust 76% on kavandatud põhitegevuseks, 20% investeringuteks ning 4% finantseerimistegevuseks.

Põhitegevuse tulemiks kujuneb 2 miljonit eurot ning eelarvedefitsiit on 43,5 miljonit eurot. Linn kavandab kaasata laenuraha 51 miljonit euro ulatuses, millest 9,8 miljonit kulub olemasolevate võlakohustiste refinantseerimiseks ning 41,3 miljonit uute investeringute rahastamiseks. Võlakohustiste teenindamiseks on kavandatud 4,8 miljonit eurot. Linna laenukohustised moodustavad 2023. aasta lõpuks 139,6 miljonit eurot. Netovõlakoormus on aasta lõpuks 135 miljonit eurot, mis moodustab põhitegevuse tuludest 64%. Sellega ollakse KOFS-is ajutiselt lubatud netovõlakoormuse ülemmäära (80%) piires.

TULUD

Linna 2023. aasta **põhitegevuse tulude** eelarve on 210,5 miljonit eurot, mis on käesolevaks aastaks planeerituga võrreldes 16,6 miljoni euro (8,6%) võrra kasvanud. Linna suurimaks tuluallikaks on üksikisiku tulumaks, mille eelarve on 122 miljonit eurot. Tulumaksu laekumine suureneb 2022. aasta eelarvega võrreldes 12 miljoni euro (10,9%) võrra ning põhineb keskmise palga kasvuprognosil. Riiklikest maksudest laekub eelarvesse veel maamaks 1,9 miljonit eurot (kasv 0%). Maamaksu määr on alates 2020. aastast 2,5% maa maksustamise hinnast.

Kohalikest maksudest laekub linna eelarvesse 2,1 miljonit eurot, mis jaguneb reklaamimaksu, teede ja tänavate sulgemise maksu ning parkimistasu vahel. Kohalike maksude tulu kasvab 0,3 miljoni euro võrra. Linna hallatavate asutuste kaupade ja teenuste müügitulu tõuseb 24,2 miljoni euroni (+13%). Riigilt ja muudelt institutsioonidelt saadavaid toetusi on planeeritud 59,6 miljonit eurot ning muid tulusid 0,7 miljonit eurot.

Investeeringutegevuse tuludena on planeeritud 10 miljonit eurot. Põhivara soetuseks saadavat sihtfinantseerimist on kavandatud 9,4 miljonit eurot, millest suuremad saadavad summad on ette nähtud investeringuteks Pärlil kooli (5,2 miljonit), Helliku lasteaeda (1,1 miljonit), jalgrattateede põhivõrku (1 miljon), Põhja puistee ja Muuseumi tee ühte lõiku (0,6 miljonit), Kalda tee 40 munitsipaalmaija (0,5 miljonit), südalinna kultuurikeskuse ettevalmistusteks (0,4 miljonit). Väikeste summade eest rahastatakse Turu tänava jalgrattateede lõiku, Supilinna tiigi puhastamist, Maarja Kooli mänguväljakut ning projekte "ENSARE" ja "Tartu renoveerib". Põhivara soetuseks saadavate toetuste eelarve kasvab 1,8 miljonit eurot (+24%). Põhivara müügitulu on eelarves 0,6 miljonit eurot.

KULUD

Põhitegevuse kuludeks on kavandatud 208,5 miljonit eurot. Kulud kasvavad käesoleva aasta täpsustatud eelarvega 21 miljoni euro (+11%) võrra. Põhitegevuse kuludest moodustab 53% tööjõukulu, mis kasvab 109,7 miljoni euroni. Tööjõukulud kasvavad 15,4 miljonit eurot, millest kolmandik kaetakse riigieelarvest ning kaks kolmandikku Tartu linna vahenditest. Majandamiskulud kasvavad 5,2 miljoni euro (+7,7%) võrra, jõudes 72,5 miljoni euroni. Energia-

ja küttekulude hinnatõusu mõju võrreldes 2022. aasta eelarvega on 0,8 miljonit eurot. Toetusi planeeritakse 25,6 miljonit (+1,9%) ja muid tegevuskulusid (reservfond) 0,8 miljonit eurot (-2,3%).

Kulud jagunevad valdkondade vahel järgmiselt: haridus 52%, majandus 16%, sotsiaalne kaitse 8%, vaba aeg ja kultuur 7%, üldised valitsussektori teenused 6%, elamu- ja kommunaalmajandus 5%, keskkonnakaitse 4% ning tervishoid ja avalik kord mõlemad alla 1%.

Investeeringuid planeeritakse kokku 55,5 miljonit eurot, mis moodustab linna eelarvest umbes viiendiku. Järgmisel aastal on suuremad investeeringuobjektid:

- Pärlil kool 10,6 miljonit;
- lasteaed Hellik 3,1 miljonit;
- LED tänavavalgustid seniste lampide asemel 2,8 miljonit;
- Karlova kool (Lina 2) rekonstrueerimine 2,7 miljonit;
- Põhja puiestee ja Muuseumi tee ehitus 2 miljonit;
- Kalda tee 40 hoone rekonstrueerimine 1,8 miljonit;
- Kaarsilla ja Rahu silla vahelisele kaldapealsele trepistiku rajamine 1,8 miljonit;
- Miina Härma gümnaasiumi lisahoone ja selle osaline rekonstrueerimine 1,5 miljonit;
- jalgrattateede põhivõrk 1 miljon.
-

Eelarve põhinäitajad

	2021. a täitmine	2022. a eelarve	2023. a eelarve	Muutus	
				%	eurot
PÕHITEGEVUS					
Tulud	181 090 388	193 932 942	210 546 677	8,6	16 613 735
Kulud	-163 042 032	-187 558 946	-208 536 372	11,2	20 977 426
Põhitegevuse tule m	18 048 356	6 373 996	2 010 305	-68,5	-4 363 691
INVESTEERIMISTEGEVUS					
Tulud	16 541 701	9 772 852	9 984 500	2,2	211 648
Kulud	-30 820 838	-46 964 110	-55 499 406	18,2	8 535 296
Investeeringustegevuse tule m	-14 279 137	-37 191 258	-45 533 906	22,4	-8 342 648
EELARVE TULEM	3 769 218	-30 817 262	-43 504 601	41,2	-12 687 339
FINANTSEERIMIS- TEGEVUS	2 336 554	6 385 807	41 278 819	546,4	34 893 012
Laenukohustiste võtmine	22 200 000	17 144 000	51 036 750	197,7	33 892 750
Laenukohustiste maksmine	- 19 863 446	-10 758 193	-9 575 931	-9,3	1 000 262
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	6 105 773	-24 431 455	-2 225 782	-90,9	22 205 673
EELARVE KOGUMAHT	213 726 316	245 281 249	273 793 709	11,6	28 512 460

Muudatusettepanekud

I EKRE fraktsioon

II Eesti 200 fraktsioon

Ettepanekud koos linnavalitsuse ja rahanduskomisjoni seisukohtadega

